

Forslag

til

Lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

Fremsat den 30. november 1960 af *undervisningsministeren*.

Kapitel I.

Ophavsrettens genstand og indhold.

§ 1. Den, som frembringer et litterært eller kunstnerisk værk, har ophavsret til værket, hvad enten dette fremtræder som en i skrift eller tale udtrykt skønlitterær eller beskrivende fremstilling, som musikværk eller sceneværk, som filmværk, som værk af billedkunst, bygningskunst eller brugskunst, eller det er kommet til udtryk på anden måde.

Kort samt tegninger og andre i grafisk eller plastisk form udførte værker af beskrivende art henregnes til litterære værker.

§ 2. Ophavsretten medfører, med de i denne lov angivne indskrænkninger, eneret til at råde over værket ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden, i oprindelig eller ændret skikkelse, i oversættelse, omarbejdelse i anden litteratur- eller kunststart eller i anden teknik.

Som fremstilling af eksemplarer anses også det forhold, at værket overføres på indretninger, som kan gengive det.

Værket gøres tilgængeligt for almenheden, når det fremføres offentligt, eller når eksemplarer af det udbydes til salg, leje eller lån eller på anden måde spredes til almenheden eller vises offentligt. Som offentlig fremførelse anses også fremførelse, der finder sted i en erhvervsvirksomhed inden for en større sluttet kreds.

§ 3. Ophavsmanden har endvidere krav på at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, såvel på eksemplarer

af værket som når dette gøres tilgængeligt for almenheden.

Værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart.

Sin ret efter denne paragraf kan ophavsmanden ikke frafalde, medmindre det gælder en efter art og omfang afgrænset brug af værket.

§ 4. Den, som oversætter, omarbejder eller bearbejder et værk eller overfører det til en anden litteratur- eller kunststart, har ophavsret til værket i denne skikkelse, men han kan ikke råde over det på en måde, som strider mod ophavsretten til originalværket.

Ophavsretten til et nyt og selvstændigt værk, som er frembragt gennem fri benyttelse af et andet, er ikke afhængig af ophavsretten til det benyttede værk.

§ 5. Den, som ved at sammenstille værker eller dele af værker frembringer et litterært eller kunstnerisk samlewerk, har ophavsret til dette, men hans ret gør ingen indskrænkning i ophavsretten til de enkelte værker.

§ 6. Har et værk to eller flere ophavsmand, uden at de enkeltes bidrag kan udskilles som selvstændige værker, har de ophavsret til værket i fællesskab. Enhver af dem kan dog påtale retskrænkelser.

§ 7. Som ophavsmand anses, når ikke andet er oplyst, den, hvis navn eller alment kendte pseudonym eller mærke på sædvanlig måde er påført eksemplarer af værket

eller opgives, når det gøres tilgængeligt for almenheden.

Er et værk udgivet, uden at ophavsmanden er angivet i overensstemmelse med stk. 1, kan udgiveren, hvis han er nævnt, og ellers forlæggeren handle på ophavsmandens vegne, indtil denne bliver angivet på et nyt oplag eller ved anmeldelse til undervisningsministeriet.

§ 8. Et værk anses for offentliggjort, når det lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden.

Det anses for udgivet, når eksemplarer af værket lovligt er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden.

§ 9. Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og andre offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret.

§ 10. Fotografiske billeder omfattes ikke af denne lov.

Beskyttelse efter lov om mønstre udelukker ikke ophavsret.

Kapitel II.

Indskrænkninger i ophavsretten.

§ 11. Af et offentliggjort værk må enkelte eksemplarer fremstilles til privat brug, men de må ikke udnyttes på anden måde.

Denne bestemmelse medfører ikke ret til at lade andre eftergøre brugskunst eller billedhuggerværker eller fremstille kunstneriske gengivelser af andre kunstværker, og heller ikke ret til at opføre bygningsværker.

§ 12. Det kan ved kgl. anordning tillades arkiver og biblioteker på nærmere i anordningen fastsatte betingelser til brug i deres virksomhed at fremstille eksemplarer af værker ved fotografering.

§ 13. Bygninger og brugsgenstande kan ejeren uden samtykke af ophavsmanden ændre af tekniske grunde eller af hensyn til deres praktiske anvendelighed.

§ 14. Af et offentliggjort værk er det tilladt at citere i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Med samme begrænsninger er det tilladt i kritiske og videnskabelige eller alment op-

lysende fremstillinger i tilslutning til teksten at gengive tidligere offentliggjorte kunstværker. Gengives i en alment oplysende fremstilling to eller flere værker af samme ophavsmand, har denne krav på vederlag.

§ 15. I aviser og tidsskrifter kan artikler om dagens religiøse, politiske eller økonomiske spørgsmål optages fra andre aviser eller tidsskrifter, når der ikke i disse er taget forbehold mod eftertryk.

Offentliggjorte kunstværker kan afbildes i aviser og tidsskrifter ved omtale af dagsbegivenheder. Dette gælder dog ikke værker, der er frembragt med henblik på gengivelse i aviser og tidsskrifter.

§ 16. I samleværker til brug ved gudstjeneste eller undervisning, sammenstillet af bidrag fra et større antal ophavsmænd, er det tilladt at optage mindre dele af litterære værker og musikværker eller sådanne værker af ringe omfang, når 5 år er forløbet efter udløbet af det år, da værket blev udgivet. I tilslutning til teksten kan også kunstværker og de i § 1, stk. 2, angivne værker gengives, når 5 år er forløbet efter det år, da de blev offentliggjort. Værker, der er udarbejdet til brug ved undervisning, må ikke uden samtykke af ophavsmanden gengives i et samleværk med samme formål.

Ophavsmanden har krav på vederlag.

§ 17. Til midlertidig brug ved undervisning er det tilladt at fremstille eksemplarer af offentliggjorte værker ved lydoptagelse, såfremt fremstillingen finder sted inden for undervisningsvirksomhed eller i en indspilningscentral, der er oprettet af offentlig undervisningsmyndighed. De fremstillede eksemplarer må ikke udnyttes i andet øjemed.

Bestemmelsen medfører ikke ret til direkte eftergørelse af grammofonplader eller bånd, fremstillet med salg for øje.

§ 18. Af udgivne litterære eller musikalske værker må fremstilles eksemplarer i blindeskrift, ligesom eksemplarer af værkerne må affotograferes til brug ved undervisningen på skoler for døve og talelidende.

Med henblik på udlån til blinde, svagtsende og andre, som på grund af invaliditet er ude af stand til at læse almindelige

bøger, er det tilladt ved lydoptagelse at fremstille eksemplarer af udgivne litterære værker, når det ikke sker i erhvervsøjemed. For sådan optagelse har ophavsmanden krav på vederlag.

§ 19. Når udgivne mindre digte eller dele af digte er sat i musik, må de som tekst til musikværket gengives i musikaler og fremføres offentligt, såfremt forbehold ikke er taget ved udgivelsen. Forfatteren har krav på vederlag.

Når et musikalsk værk fremføres med tekst, er det tilladt til brug for tilhørerne at gengive teksten i koncertprogrammer o. lign.

§ 20. Et udgivet værk, som ikke er et sceneværk eller filmværk, kan fremføres offentligt i følgende tilfælde:

- a. ved gudstjeneste;
- b. ved undervisning;
- c. ved lejligheder, hvor tilhørere eller tilskuere har adgang uden betaling, for så vidt fremførelsen af værker som de her omhandlede ikke er det væsentlige ved den pågældende foranstaltning og denne ikke finder sted i erhvervsøjemed;
- d. ved lejligheder, hvor den, der udfører værket, eller — ved udførelse af flere — alle de medvirkende gør det vederlagsfrit og fremførelsen sker i velgørende, folkeoplysende eller andet almennyttigt øjemed.

§ 21. Når fremførelse eller fremvisning af et værk indgår som led i en dagsbegivenhed og denne gengives i radio, fjernsyn eller på film, kan korte afsnit af værket medtages ved gengivelsen.

§ 22. Har Danmarks Radio eller radiofonierne på Færøerne og i Grønland i medfør af aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske ophavsmænd til en bestemt art af værker, ret til at udsende de af organisationen repræsenterede værker, må radiofonien mod ydelse af vederlag tillige udsende udgivne værker af tilsvarende art af ophavsmænd, som ikke repræsenteres af organisationen. Denne bestemmelse gælder ikke for sceneværker, og heller ikke for andre værker, hvis ophavsmanden har nedlagt forbud mod værkets udsendelse.

Radio- eller fjernsynsforetagender kan til brug i deres udsendelser optage værker på

bånd, film eller andre indretninger, der kan gengive dem, under forudsætning af at de har ret til at udsende de pågældende værker. Retten til at gøre således optagne værker tilgængelige for almenheden afhænger af de i øvrigt gældende regler.

Ved kgl. anordning kan der gives nærmere forskrifter om vilkårene for at foretage sådanne optagelser og om brugen og opbevaringen af disse.

§ 23. Når et litterært eller musikalsk værk er udgivet, kan udgivne eksemplarer spredes videre eller fremvises offentligt. Dog kan musikaler ikke uden ophavsmandens samtykke spredes til almenheden gennem udlejning.

Der sker ikke ved bestemmelsen i stk. 1 nogen indskrænkning i forfatternes ret til vederlag for det gennem bibliotekerne stedfindende offentlige udlån af bøger, jfr. lov- bekendtgørelse nr. 128 af 16. april 1959 § 7, stk. 2. b.

§ 24. Forhandlinger i folketinget, kommunalbestyrelserne og andre valgte offentlige myndigheder, i retssager og på offentlige møder, som afholdes til drøftelse af almene spørgsmål, kan gengives uden ophavsmandens samtykke. Ophavsmanden har dog eneret til at udgive samlinger af sine egne indlæg.

Bestemmelsen i stk. 1 gælder også for diskussionsudsendelser i radio og fjernsyn, hvorunder almene spørgsmål drøftes.

§ 25. Når ophavsmanden har overdraget et eller flere eksemplarer af et kunstværk til andre, eller værket er blevet udgivet, må eksemplarerne spredes videre, og værket må fremvises offentligt. Værket må også medtages i film eller fjernsyn, når gengivelsen af det er af underordnet betydning for filmens eller fjernsynsprogrammet indhold.

Kunstværker, som indgår i en samling, eller som udstilles eller udbydes til salg, kan afbildes i kataloger over samlingen og i meddelelser om udstilling eller salg. Kunstværker kan også afbildes, når de er varigt anbragt på eller ved en offentlig plads eller færdselsvej, men er kunstværket hovedmotivet, og udnyttes gengivelsen erhvervs- mæssigt, har ophavsmanden krav på veder-

lag, medmindre det drejer sig om afbildning i aviser.

Bygninger kan frit afbildes.

§ 26. Bestemmelserne i dette kapitel gør ikke indskrænkninger i ophavsmandens ret i henhold til § 3 ud over, hvad der følger af § 13.

Når et værk gengives offentligt i henhold til dette kapitel, skal kilden angives i overensstemmelse med, hvad god skik kræver.

Værket må ikke uden ophavsmandens samtykke ændres i videre udstrækning, end formålet med gengivelsen kræver.

Kapitel III.

Ophavsrettens overgang til andre.

Almindelige bestemmelser.

§ 27. Ophavsmanden kan med den begrænsning, der følger af § 3, helt eller delvis overdrage sin ret til at råde over værket. Overdragelse af eksemplarer indbefatter ikke overdragelse af ophavsretten. Har ophavsmanden overdraget en anden ret til at gøre værket tilgængeligt for almenheden på en bestemt måde eller ved bestemte midler, giver overdragelsen ikke erhververen ret til at gøre det på andre måder eller ved andre midler.

Om overdragelse af ophavsret i visse særlige henseender er der givet regler i §§ 32-42; disse bestemmelser kan fraviges ved aftale mellem parterne, for så vidt angår §§ 36 og 37 dog ikke til skade for ophavsmanden.

§ 28. Når ikke andet er aftalt, giver overdragelse af ophavsret ikke erhververen ret til at ændre værket.

Retten må heller ikke overdrages videre uden samtykke, medmindre den indgår i en forretning eller en forretningsafdeling og overdrages sammen med denne. Overdragere vedbliver at være ansvarlig for, at aftalen med ophavsmanden bliver opfyldt.

§ 29. En aftale om overdragelse af ret til at råde over et værk kan helt eller delvis tilsidesættes, hvis det viser sig, at den fører til åbenbart urimelige resultater. Det samme gælder, hvis der for retten til at råde over

værket er aftalt vilkår, som strider mod god skik på ophavsrettens område.

§ 30. Ved ophavsmandens død finder arvelovgivningens almindelige regler anvendelse på ophavsretten.

Ved testamente kan ophavsmanden med bindende virkning også for ægtefælle og livsarvinger give forskrifter om udøvelse af ophavsretten eller overlade det til en anden at give sådanne forskrifter.

§ 31. Ophavsmandens ret til at råde over sit værk kan ikke være genstand for kreditorforfølgning, hverken hos ham selv eller hos nogen, til hvem den er overgået ifølge ægteskab eller arv.

Det samme gælder for så vidt angår kunstværker, som ikke er udstillet, udbudt til salg eller på anden måde godkendt til offentliggørelse, og med hensyn til manuskripter.

Ret til offentlig fremførelse.

§ 32. Har ophavsmanden overdraget retten til at fremføre et værk for almenheden, skal overdragelsen gælde for en tid af 3 år og ikke medføre eneret. Såfremt eneret er aftalt, kan ophavsmanden desuagtet selv fremføre værket eller overlade retten dertil til andre, hvis retten ikke er blevet benyttet i 3 på hinanden følgende år.

Disse bestemmelser finder ikke anvendelse på filmværker.

Forlagsaftaler.

§ 33. Ved en forlagsaftale overdrager ophavsmanden til forlæggeren en ret til gennem tryk eller lignende fremgangsmåde at mangfoldiggøre og udgive et litterært eller kunstnerisk værk.

Ejendomsretten til det manuskript eller andet eksemplar af værket, efter hvilket det skal gengives, forbliver hos ophavsmanden.

§ 34. Forlæggeren har ret til at udgive ét oplag, som ikke må overstige 2 000 eksemplarer af et litterært værk, 1 000 af et musikværk og 200 af et kunstværk.

Ved oplag forstås de eksemplarer, som forlæggeren lader fremstille på én gang.

§ 35. Forlæggeren er pligtig at udgive værket inden en rimelig tid og sørge for dets

spredning i den udstrækning, hvori af-sætningsforholdene og omstændighederne i øvrigt gør det muligt. Forsømmes dette, kan ophavsmanden hæve aftalen, beholde oppebåret honorar og kræve erstatning for skade, som ikke dækkes af honoraret.

§ 36. Selv om forlæggeren ikke har forsømt sin udgivelsespligt, kan ophavsmanden hæve aftalen og beholde oppebåret honorar, hvis værket ikke er udgivet inden 2 år eller for musikværkers vedkommende inden 4 år efter, at han har leveret fuldstændigt manuskript eller andet eksemplar, som skal mangfoldiggøres. Er et oplag udsolgt, og har forlæggeren ret til at udgive nyt oplag, gælder det samme, hvis forlæggeren ikke har udgivet det nye oplag senest 1 år efter, at ophavsmanden har fremsat krav herom.

§ 37. Forlæggeren er pligtig at sende ophavsmanden skriftlig opgørelse fra trykkeriet eller den, som ellers mangfoldiggør værket, over antallet af fremstillede eksemplarer.

Har ophavsmanden krav på honorar beregnet efter salget eller udlejningen i et regnskabsår, skal forlæggeren senest 9 måneder efter regnskabsårets udløb tilstille ophavsmanden en redegørelse for salget eller anden benyttelse i årets løb og for restbeholdningen ved årets udgang.

Efter fristens udløb kan ophavsmanden altid kræve opgivelse af restbeholdningen ved regnskabsårets udgang.

§ 38. Hvis et nyt oplag sættes i arbejde mere end 1 år efter, at det foregående blev udgivet, skal forlæggeren give ophavsmanden adgang til at foretage ændringer, som ikke volder uforholdsmæssige omkostninger eller forandrer værkets karakter.

§ 39. Før det eller de aftalte oplag er udsolgt, kan ophavsmanden ikke selv udgive værket eller lade det udgive i den form eller på den måde, som aftalen angiver.

Når 15 år er gået efter udløbet af det år, da udgivelsen af et litterært værk påbegyndtes, har ophavsmanden dog ret til at medtage det i en udgave af sine samlede eller udvalgte værker.

§ 40. Bestemmelserne om forlagsaftaler gælder ikke bidrag til aviser og tidsskrifter.

Bestemmelserne i §§ 35-36 gælder ikke bidrag til samleværker.

Aftaler om filmatisering.

§ 41. Når aftale er indgået om et litterært værks eller et musikværks benyttelse til fremstilling af et til offentlig forevisning beregnet filmværk, er den, der har erhvervet retten til at bruge værket på denne måde, pligtig inden en rimelig tid at indspille filmværket og sørge for, at det gøres tilgængeligt for almenheden. Forsømmes dette, finder bestemmelserne i § 35 tilsvarende anvendelse.

Selv om erhververen ikke har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til stk. 1, kan ophavsmanden hæve aftalen og beholde oppebåret honorar, såfremt filmværket ikke er indspillet 5 år efter, at han har udført, hvad der ifølge aftalen påhviler ham.

§ 42. Overdragelse af ret til indspilning af et litterært eller kunstnerisk værk på film omfatter ret til ved hjælp af filmen at gøre værket tilgængeligt for almenheden.

Musikværker omfattes ikke af denne bestemmelse.

Kapitel IV.

Ophavsrettens gyldighedstid.

§ 43. Ophavsretten varer, indtil 50 år er forløbet efter ophavsmandens dødsår eller for de i § 6 omhandlede værker efter den længstlevendes dødsår.

§ 44. Når et værk er offentliggjort uden angivelse af ophavsmandens navn, alment kendte pseudonym eller mærke, varer ophavsretten, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da værket blev offentliggjort. Består værket af flere dele, som efter deres indhold hører sammen, varer ophavsretten i 50 år efter udgangen af det år, da den sidste del udkom.

Hvis ophavsmanden i løbet af det nævnte tidsrum bliver angivet i overensstemmelse med § 7, eller hvis det bliver oplyst, at han er død, før værket blev offentliggjort, regnes gyldighedstiden efter § 43.

Kapitel V.

Andre rettigheder.

§ 45. En udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk må ikke uden kunstnerens samtykke

- a) optages på grammofonplade, lydbånd, film eller anden indretning, der kan gengive den;
- b) umiddelbart udsendes i lydradio eller fjernsyn;
- c) på anden måde ved samtidig overføring ad teknisk vej gøres offentligt tilgængelig for en anden kreds end den, for hvilken kunstneren direkte optræder.

Er fremførelsen optaget som anført i stk. 1, punkt a), må den ikke uden kunstnerens samtykke overføres til anden indretning, der kan gengive den, førend 25 år er forløbet efter udgangen af det år, da fremførelsen fandt sted.

På optagelser, udsendelser og overføringer som nævnt i stk. 1 og stk. 2 finder bestemmelserne i § 3, § 11, stk. 1, § 14, stk. 1, §§ 17, 20 og 21, § 22, stk. 2 og 3 samt §§ 27-31 tilsvarende anvendelse.

§ 46. Grammofonplader og andre indretninger, på hvilke lyd er overført, må ikke uden fremstillereens samtykke eftergøres, førend 25 år er gået efter udgangen af det år, da lydoverførelsen fandt sted. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at optagelsen overføres fra en sådan indretning til en anden.

Reglerne i § 11, stk. 1, § 14, stk. 1, §§ 17 og 21 samt § 22, stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

§ 47. Når grammofonplader eller andre indretninger, på hvilke lyd er overført, inden for det i § 46 nævnte tidsrum anvendes til lydradio- eller fjernsynsudsendelse, har såvel fremstilleren som de udøvende kunstnere, hvis fremførelser gengives, krav på vederlag. Har to eller flere kunstnere samvirket ved fremførelsen, kan de alene i fællesskab kræve vederlag. De udøvende kunstneres ret kan over for radio- eller fjernsynsforetagendet kun gøres gældende gennem fremstilleren.

Bestemmelserne i § 14, stk. 1 og §§ 20 og 21 finder tilsvarende anvendelse. Med hensyn til de udøvende kunstneres ret gælder §§ 27-31 tilsvarende.

Bestemmelserne i § 47 gælder ikke for lydfilm.

§ 48. En lydradio- eller fjernsynsudsendelse må ikke uden radio- eller fjernsynsforetagendets samtykke udsendes af andre. Den må ej heller uden sådant samtykke affoto-

graferes eller optages på grammofonplade, bånd, film eller anden indretning, ved hjælp af hvilken den kan gengives, eller i erhvervsøjemed gøres tilgængelig for almenheden.

Er en udsendelse affotograferet eller optaget som i stk. 1 anført, må den ikke uden foretagendets samtykke overføres til en anden indretning, der kan gengive den, førend 25 år er forløbet efter udgangen af det år, da udsendelsen fandt sted.

Bestemmelserne i § 11, stk. 1, § 14, stk. 1, §§ 17, 20 og 21 samt i § 22, stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse.

§ 49. Kataloger, tabeller og lignende arbejder, der sammenstiller et større antal oplysninger, samt programmer må ikke eftergøres uden samtykke af den, som har frembragt dem, før 10 år er gået efter det år, da arbejdet blev udgivet.

Er arbejder af den nævnte art eller dele deraf genstand for ophavsret eller anden beskyttelse, kan denne også gøres gældende.

Bestemmelserne i § 11, stk. 1, og § 14 finder tilsvarende anvendelse.

§ 50. Pressemeddelelser, som efter aftale leveres fra udenlandske nyhedsbureauer eller fra korrespondenter i udlandet, må ikke uden erhververens samtykke gøres tilgængelige for almenheden gennem presse, radio eller på anden lignende måde før 12 timer efter, at de er blevet offentliggjort her i riget.

Kapitel VI.

Forskellige bestemmelser.

§ 51. Et litterært eller kunstnerisk værk må ikke gøres tilgængeligt for almenheden under en titel, et pseudonym eller et mærke, som er egnet til at fremkalde forveksling med et tidligere offentliggjort værk eller dets ophavsmand.

§ 52. På et kunstværk må kunstnerens navn eller mærke ikke anbringes af andre end ham selv, medmindre han har givet sit samtykke hertil.

Kunstnerens navn eller mærke må ikke i noget tilfælde påføres et eftergjort eksemplar, således at det kan forveksles med originalen.

§ 53. Selv om ophavsretten er udløbet, må et litterært eller kunstnerisk værk ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden i strid med § 3, stk. 1 og 2, hvis kulturelle interesser herved krænkes.

§ 54. Såfremt der ikke kan opnås enighed om størrelsen af vederlag i henhold til §§ 14, 16, 18, 19, 22, 25 og 47, kan hver af parterne forelægge spørgsmålet for et af undervisningsministeren nedsat særligt nævn. Nævnet har den endelige administrative afgørelse. Ministeren fastsætter de nærmere regler for nævnets virksomhed.

Kapitel VII.

Retsåndhævelse.

§ 55. Med bøde eller hæfte i indtil 3 måneder straffes den, der

1. råder over et litterært eller kunstnerisk værk på en i § 2 angivet måde og derved krænker en andens eneret hertil,
2. overtræder § 3, stk. 1 og 2, § 26, stk. 2 og 3, § 28, stk. 1, § 39, stk. 1 eller forskrifter givet i medfør af § 30, stk. 2.

På samme måde straffes den, der

1. råder over en udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk på en i § 45 angivet måde uden det efter denne bestemmelse fornødne samtykke,
2. overtræder § 45, stk. 3, jfr. §§ 3 og 28, stk. 1, eller forskrifter givet i medfør af § 45, stk. 3, jfr. § 30, stk. 2,
3. overtræder § 46, stk. 1, § 48, stk. 1 og 2, § 49, stk. 1 eller §§ 50-53.

På samme måde straffes endvidere den, der i den hensigt at sprede dem til almenheden eller at anvende dem til offentlig forevisning eller fremførelse indfører eksemplarer af værker eller af arbejder og frembringelser, der beskyttes i henhold til kapitel V, når eksemplarerne er fremstillet uden for riget under sådanne omstændigheder, at en tilsvarende fremstilling her i riget ville have været i strid med loven.

Er overtrædelsen begået af et aktieselskab eller lignende, kan der pålægges virksomheden som sådan bødeansvar.

Overtrædelserne påtales af den foruret-

tede. Efter ophavsmandens død kan overtrædelser af § 3 og af de i medfør af § 30, stk. 2 eller § 45, stk. 3, jfr. § 30, stk. 2, givne forskrifter foruden af den, der som arving indtræder i ophavsmandens rettigheder, påtales af ophavsmandens ægtefælle, slægtninge i ret op- eller nedstigende linie eller søskende.

Efter ophavsmandens død kan overtrædelser af §§ 3 og 51-52 desuden påtales af det offentlige, ved overtrædelser af § 3 dog kun når kulturelle interesser må anses for krænket ved overtrædelsen.

Overtrædelser af § 53 påtales af det offentlige.

§ 56. Tab, som er forvoldt ved en af de i § 55 nævnte overtrædelser, kan kræves erstattet efter de almindelige erstatningsregler. Den, der har krænket en ophavsmands eller udøvende kunstners ret ved forsætligt eller groft uagtsomt forhold, kan dømmes til at betale den forurettede en godtgørelse for ikke-økonomisk skade.

For så vidt det skønnes rimeligt, kan der tilkendes den forurettede erstatning, selv om overtrædelsen er begået i god tro. I dette tilfælde kan erstatningen dog ikke overstige den ved overtrædelsen indvundne fortjeneste.

§ 57. Det kan ved dom bestemmes, at eksemplarer af værker eller af de i kapitel V omhandlede frembringelser, som er fremstillet, indført eller gjort tilgængelige for almenheden her i riget i strid med denne lov, eller med forskrift meddelt i henhold til § 30 stk. 2, skal inddrages til fordel for den forurettede, eller overdrages til ham mod et vederlag, der ikke overstiger fremstillingsomkostningerne. Det samme gælder tryksatser, klicheer, forme og andet, som kan tjene til ulovlig fremstilling eller brug af værket eller frembringelsen.

I stedet for inddragning eller overdragelse kan det bestemmes, at genstandene helt eller delvis skal tilintetgøres eller på anden måde gøres utjenlige til ulovlig brug. Hvis betydelige økonomiske eller kunstneriske værdier herved ville gå tabt, kan retten efter omstændighederne tillade, at de fremstillede eksemplarer gøres tilgængelige for almenheden mod erstatning og godtgørelse til den forurettede.

Bestemmelserne i denne paragraf kan ikke bringes i anvendelse over for den, som i god tro har erhvervet eksemplarer til privat brug.

Inddragelse eller tilintetgørelse af bygninger kan ikke kræves.

Kapitel VIII.

Lovens rækkevidde.

§ 58. Denne lovs bestemmelser om ophavsret gælder alle værker af danske statsborgere eller af personer, som har hjemsted her i landet, samt værker af statsløse og flygtninge, der er fast bosat her i landet. Loven gælder endvidere for andre værker, såfremt de første gang er udgivet i Danmark, bygningsværker, der er opført her i landet, og kunstværker, der udgør dele af her beliggende bygninger.

Bestemmelserne i §§ 51-53 finder dog anvendelse på ethvert værk, som omtales i § 1.

§ 59. Bestemmelserne i § 45 og §§ 47 og 48 gælder for fremførelser og lydoptagelser samt lydradio- og fjernsynsudsendelser, som finder sted i Danmark. Bestemmelsen i § 46 finder anvendelse på enhver lydoptagelse.

Bestemmelserne i §§ 49-50 gælder alle frembringelser af danske statsborgere, personer, der har hjemsted i Danmark, og statsløse og flygtninge, der er fast bosat her i landet, samt frembringelser af selskaber, der har dansk bestyrelse og sæde i Danmark. Endvidere gælder disse bestemmel-

ser frembringelser, som først er udgivet i Danmark.

§ 60. Under forudsætning af gensidighed kan ved kgl. anordning rækkevidden af lovens bestemmelser udvides i forhold til andre stater.

Ved kgl. anordning kan loven endvidere gøres anvendelig på værker, som først er udgivet af mellemfolkelige organisationer, samt på ikke udgivne værker, som sådanne organisationer har ret til at udgive.

§ 61. Loven gælder også værker, som allerede er genstand for ophavsret efter ældre love.

Eksemplarer, som er lovligt fremstillet før lovens ikrafttræden, kan fremdeles vises offentligt og spredes til almenheden, idet dog bestemmelsen i § 23 om udlejning af musikallier må iagttages.

§ 62. De i henhold til ældre lovgivning givne særlige privilegier og forbud forbliver i kraft.

§ 63. Denne lov træder i kraft 1. juli 1961.

Lov om forfatterret og kunstnerret nr. 149 af 26. april 1933 samt § 11, stk. 2, i lov nr. 215 af 11. juni 1959 om radiospredning ophæves. Henvisninger i andre love til tidligere love om forfatterret og kunstnerret skal gælde de tilsvarende bestemmelser i denne lov.

Bemærkninger til lovforslaget.

I folketingsåret 1959-60 fremsattes forslag til lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jfr. Folketingstidende 1959-60 tillæg A, sp. 2657 og folketingets forhandlinger sp. 2201. Tilsvarende lovforslag fremsattes omtrent samtidig i Finland, Norge og Sverige.

Efter at være underkastet første behandling (folketingets forhandlinger sp. 2541) henvistes forslaget til et udvalg, der ikke nåede at færdigbehandle forslaget inden folketingsårets udgang, jfr. herved udvalgets beretning af 2. oktober 1960.

Som det fremgår af denne beretning, har der under lovforslagets behandling i udvalget været

ført forhandlinger mellem det danske folketingsudvalg og de tilsvarende udvalg i Finland, Norge og Sverige, som behandler de i disse lande fremsatte ophavsretslovforslag. Det har været hensigten med disse forhandlinger at sikre en ensartet udformning og formulering af lovene i de forskellige lande i så vidt omfang som muligt.

Det forelagte lovforslag er i det væsentlige i overensstemmelse med det tidligere fremsatte, idet der dog på grundlag af de nævnte forhandlinger og overvejelser i undervisningsministeriet er foretaget de i det følgende omtalte ændringer i lovforslaget.

F. t. l. om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

Til § 2.

For at opnå overensstemmelse med de øvrige nordiske lovforslag er der i stk. 3 tilføjet følgende bestemmelse: „Som offentlig fremførelse anses også fremførelse, der finder sted i en erhvervsvirksomhed inden for en større sluttet kreds“.

Den nye bestemmelse er i overensstemmelse med retspraksis, jfr. højesteretsdommen i Ugeskrift for Retsvæsen, pag. 269, (Obel-dommen), og den af Koda fulgte praksis, hvorefter der kræves afgift, når der i en erhvervsvirksomhed sker fremførelse af beskyttede musikværker for en kreds på 40 personer og derover.

Til § 3.

For at præcisere, at de omgivelser, og de forhold, hvorunder et værk gøres tilgængeligt for almenheden, kan indebære en krænkelse af ophavsmandens droit moral, er der til første sætning i stk. 2 føjet ordene: „eller i en sammenhæng“, hvorefter stk. 2 er sålydende: „Værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart.“

Hermed er der opnået overensstemmelse med de finske, norske og svenske lovforslag.

Til § 9.

Ordene „samt udtalelser og meddelelser fra offentlige myndigheder og organer“ er udgået, hvorefter bestemmelsen er formuleret som i det i betænkningen af 1951 indeholdte lovudkast. Baggrunden herfor er, at den pågældende passus ville kunne fortolkes som også omfattende visse offentlige publikationer m. v., der har behov for ophavsretlig beskyttelse i lige så høj grad som private. Som eksempel herpå kan nævnes de af offentlige institutioner udgivne håndbøger, studiekreds-bøger, programmer, reklamer, brochurer og lignende.

Der tilsigtes ikke nogen ændring i den hidtidige retstilstand på området.

Ved den nu valgte affattelse er bestemmelsen bragt i overensstemmelse med den tilsvarende regel i det norske lovforslag.

Til § 13.

Da det næppe vil være rigtigt at stille krav om, at den af ejeren ønskede ændring af en bygning eller brugsgenstand for at være lovlig absolut skal være „påkrævet“ af de i bestemmelsen nævnte hensyn, er bestemmelsen formuleret således, at det nævnte ord udgår.

3 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Til § 17.

Der er alene tale om en redaktionel ændring for at tydeliggøre, at de ved visse skolevæsener eller for visse skoleformer af offentlige myndigheder etablerede båndcentraler omfattes af lovbestemmelsen.

Til § 18.

Udlån af lydoptagelser af udgivne litterære værker (lydbøger) til blinde og andre stærkt læsehæmmede foretages i et vist omfang af statens trykkeri og bibliotek for blinde. Grundlaget for virksomheden er en overenskomst med Dansk Forfatterforening. Ifølge denne overenskomst skal forfatteren i hvert enkelt tilfælde give sit samtykke til, at hans bog indlæses på bånd. Forfatterhonoraret er fastsat til 10 pct. af de samlede udgifter ved lydbogens fremstilling. Herudover ydes der hvert år en udlånsafgift på 5 pct. af den sum, der af bibliotekets samlede budget skønnes anvendt til lydbogsbiblioteket, til fordeling mellem de forfattere, som er repræsenteret i lydbogsbiblioteket, i overensstemmelse med de for Dansk Forfatterfond gældende vedtægter.

Selv om der således på frivillig basis er tilvejebragt en ordning, der imødekommer de blindes betydelige behov for at kunne gøre sig bekendt med den foreliggende litteratur ved hjælp af lydoptagelser, skønnes det rigtigt, at der skabes lovhjemmel for en ordning, der sikrer, at den forhåndenværende litteratur kan overføres til lydbøger, som kan lånes ud til blinde og andre stærkt læsehæmmede. Den i bestemmelsen foretagne afgrænsning af den gruppe, der har ret til at låne lydbøger, er omtrent i overensstemmelse med den nævnte overenskomsts bestemmelser.

Da der er tale om et indgreb i ophavsretten af noget større omfang end det ved stk. 1 hjemlede, er det fastsat, at der skal ydes vederlag til ophavsmanden for sådanne optagelser.

Det er ikke hensigten med nærværende bestemmelse at gribe ind i den ved overenskomst tilvejebragte biblioteksafgiftsordning.

Til § 22.

Stk. 1 er omredigeret.

Af hensyn til bestemmelsen i artikel 11 bis stk. 3 i Bernerkonventionen af 1948 er stk. 3 ændret således, at der kan gives mere udførlige regler om båndoptagelser i den kgl. anordning, herunder om at de pågældende optagelser kun må foretages med radiofoniernes egne tekniske hjælpemidler.

Til § 23.

Der er foretaget en sproglig, redaktionel ændring af sidste punktum i stk. 1.

I sidste stk. er ordene „og boghandlernes læsekredse“ udgået, idet der formentlig ikke i loven bør henvises til en på privat grundlag tilvejebragt ordning.

Til § 24.

Bestemmelsen er ved stk. 2 udvidet til at omfatte indlæg under diskussionsudsendelser om almenne spørgsmål i radio og fjernsyn, idet det findes naturligt at sidestille sådanne diskussionsudsendelser med offentlige møder.

Til § 25.

Der er foretaget enkelte sproglige og redaktionelle ændringer.

Til § 29.

Der er foretaget en rent redaktionel ændring af bestemmelsen, samtidig med, at det efter henstilling af justitsministeriet er gjort klart, at det er overladt til domstolenes skøn, om og i hvilken udstrækning aftalen skal tilsidesættes i medfør af bestemmelsen.

Til § 30.

Stk. 3 er efter justitsministeriets henstilling flyttet til § 55, hvor alle påtalereglerne i loven samles.

Til § 35.

Da § 35, andet punktum i det tidligere fremsatte lovforslag kunne forstås således, at den afskar ophavsmanden fra at kræve erstatning, såfremt han fastholdt aftalen, er bestemmelsen ændret, således at sætningen „hvis han ikke ønsker at fastholde aftalen“ er udgået.

Det har været overvejet, om andet punktum i sin helhed burde udgå på grund af vanskeligheden ved i en kort bestemmelse på én gang at angive betingelserne for at hæve og for ret til at opnå erstatning, men man har fundet det rigtigst at bevare bestemmelsen af hensyn til den specielle regel om ophavsmandens adgang til altid at beholde opbeholdt honorar, når forlagsaftalen hæves.

Til § 50.

For at præcisere, at det kun er kommunikationsmidler af samme art som presse og radio, der omfattes af bestemmelsen, er ordene „gennem presse, radio eller på anden måde“ ændret til „gennem presse, radio eller på anden lignende måde“. Der tænkes herved på „telefonavisen“, uddeling af løbesedler, opslag i vinduer og lignende.

Til § 53.

Ved en henvisning til § 3 har man ønsket at tydeliggøre bestemmelsens sammenhæng med reglerne i den nævnte bestemmelse om ophavsmandens personligt ideelle rettigheder (droit moral).

Endvidere er bestemmelsen af systematiske grunde ændret således, at den kun omhandler forholdene efter ophavsrettens udløb. Det offentlige adgang til at gribe ind overfor droit moral-krænkelser i tidsrummet mellem ophavsmandens død og rettens udløb er opretholdt, men omhandles i § 55, der indeholder reglerne om påtale. Således som disse regler nu foreslås affattet, gives der det offentlige adgang til efter ophavsmandens død at påtale en krænkelse af hans ret i henhold til § 3, såfremt kulturelle interesser krænkes ved overtrædelser.

Efter ophavsmandens død er det hensigten, at undervisningsministeriet som hidtil efter anmodning skal afgive udtalelse om, hvorvidt en planlagt benyttelse af et værk skønnes at ville medføre en overtrædelse af § 53 eller en overtrædelse af § 3, der vil kunne medføre offentlig påtale, jfr. § 55, stk. 5.

Til § 54.

Efter forhandling med justitsministeriet er bestemmelsen ændret, således at det sagkyndige nævn, der skal tage stilling til spørgsmål om fastsættelsen af vederlaget i tvangslicenstilfældene, alene har den endelige administrative afgørelse. Da der er tale om afgørelse af tvistigheder mellem borgerne indbyrdes, som normalt henhører under domstolene, synes det rigtigt at bevare domstolenes prøvelsesret.

Da det pågældende nævn vil komme til at bestå af personer med specielt indsigt i spørgsmål vedrørende fastsættelsen af vederlag som de omhandlede forventes det, at kun få af nævnets afgørelser i praksis vil blive appelleret til domstolene.

Til § 55.

Der er efter forhandling med justitsministeriet foretaget en omformulering af en del af bestemmelsen, men ændringerne er dog nærmest af formel karakter.

Bestemmelsen om, at strafansvar knyttes til forsætligt eller uagtsomt forhold, er udgået som unødvendig, jfr. straffelovens § 19.

Stk. 1 og 2 er formuleret således, at det strafbares område er angivet mere præcist end i det oprindelige lovforslag, navnlig ved at der i så vidt omfang som muligt er foretaget en opregning af de bestemmelser, hvis overtrædelse medfører strafansvar.

Efter stk. 1, nr. 1, straffes enhver af andre end ophavsmanden udøvet råden af den i § 2 nævnte beskaffenhed, som ikke er legitimeret gennem undtagelserne i kapitel II, eller gennem en overgang af ophavsretten efter reglerne i kapitel III. Bestemmelsen omfatter således det i § 28, stk. 2, første punktum omhandlede forhold.

I stk. 2 behandles overtrædelser af de i henhold til kapitel V beskyttede rettigheder. Det bemærkes, at § 47 er en ren vederlagsbestemmelse, som ikke bør være sanktioneret med straf.

Stk. 3 er uændret. Stk. 4 er undergået en redaktionel ændring.

I stk. 5 behandles reglerne om påtale. § 30, stk. 3, om adgang for den afdøde ophavsmands ægtefælle og slægtninge til at rejse påtale for overtrædelse af § 3 eller de i medfør af § 30, stk. 2, fastsatte forskrifter er flyttet hertil, alene med den ændring, at ordene „adoptivforældre, adoptivbarn“ er udgået. Det forudsættes herved, at udtrykket slægtninge også omfatter adoptivforhold, således at påtaleretten tilkommer både adoptivbørn og disses efterkommere og adoptantens slægtninge i opstigende linie samt adoptivsøskende.

I overensstemmelse med det oprindelige lovforslags bestemmelse herom i § 53 er der givet det offentlige adgang til efter ophavsmandens død at påtale overtrædelser af § 3, når kulturelle interesser krænktes. Denne bestemmelse må antages at give en videre adgang og pligt for det offentlige til at påtale end hjemlet ved retsplejelovens § 725, stk. 3, ifølge hvilken det er en betingelse for offentlig påtale, at en offentlig interesse kræver at sådan påtale sker.

For overtrædelser af §§ 51-52 efter ophavsmandens død gives der det offentlige påtaleret ved siden af den for den eventuelt forurettede generelt hjemlede påtaleret, idet det også er formålet med de pågældende bestemmelser at tilgodese almenhedens interesser. Indtil ophavsmandens død vil retsplejelovens § 725, stk. 3, kunne finde anvendelse.

Overtrædelse af § 53 er undergivet almindelig offentlig påtale. Under hensyn til det i henhold til retsplejeloven gældende princip, at anklagemyndigheden selvstændigt afgør ethvert påtalespørgsmål, er den i det oprindelige lovforslag givne adgang for undervisningsministeriet til at rejse påtale for overtrædelser af § 53 bortfaldet.

Overtrædelser, der er undergivet privat påtale, må i Grønland behandles i den borgerlige retsplejes former, jfr. kriminallov og retsplejelov for Grønland.

Til § 56.

Efter justitsministeriets henstilling er stk. 1 og 2 omformuleret. Der er dog alene tale om formelle ændringer med henblik på at tydeliggøre bestemmelserne.

Stk. 3 i det tidligere lovforslag er bortfaldet som unødvendigt, jfr. den borgerlige straffelovs § 77, stk. 1, nr. 3 og stk. 2.

Til § 57.

Denne bestemmelse er ændret, således at de i kapitel V omhandlede rettigheder nu omfattes af bestemmelsen, hvilket må anses for nødvendigt.

I overensstemmelse med de normalt for konfiskation gældende regler har man fundet det naturligt at gøre reglerne om inddragelse af eksemplarer af værker, frembringelser, genstande m. v. til fordel for ophavsmanden fakultative.

Til § 58.

Ordene „samt værker af statsløse og flygtninge, der har deres sædvanlige opholdssted her i landet“ er ændret til „samt værker af statsløse og flygtninge, der er fast bosat her i landet“. Herved er der opnået overensstemmelse med den terminologi, der anvendes i bekendtgørelse af 24. november 1954 om Danmarks radifikation af den i Geneve den 28. juli 1951 undertegnede konvention om flygtnings retsstilling og i bekendtgørelse af 7. juli 1960 om Danmarks ratifikation af konventionen af 28. september 1954 om statsløse personers retsstilling.

Den til Verdenskonventionen om Ophavsret af 1952 knyttede tillægsprotokol 1 bruger samme ord om flygtnings og den statsløse persons tilknytning til vedkommende land som de nævnte internationale konventioner.

Til § 63.

Ikrafttrædelsesdatoen foreslås fastsat til 1. juli 1961.